

Gáspár-Hantos
Géza

AZ ERDŐGAZDASÁGI SZERVEK 1974. ÉVI GAZDÁLKODÁSA AZ ÜZEMTERVEK TÜKRÉBEN

Az erdőgazdálkodó szervek éves tevékenységét a MÉM Erdőrendezési Főosztálya minden évben részletesen elemzi abból a szempontból, hogy a szélesebb körű társadalmi igényeknek — az üzemtervekben is megszabott feltételek szerint — mennyiben tettek eleget. Az 1974. évben a IV. ötéves terv negyedik évét teljesítettük és ismerve az 1975. évi előterveket következtetni tudunk a folyamatban levő tervidőszak várható teljesítésére. Ezért az 1974. évi tevékenység értékelését a IV. ötéves terv teljesítésének összességében vizsgáltuk.

Az erdőterület

Az 1974. év végéig jóváhagyott üzemtervek adatai és az üzemtervezetlen területek nyilvántartása alapján az erdőgazdasági területadatokat főbb szektor és rendeltetés bontásban az 1. táblázaton mutatjuk be.

Az összes erdőterületnek 1970-ben 98,5%-a volt üzemtervezett, ezen belül 80% volt az érvényes üzemtervek aránya. 1974 végén 95% az üzemtervezett terület és ennek 92%-a az érvényes. Egyedül 1974-ben 188 ezer ha üzemterv feloldozása és 195 ezer ha üzemtervi felvétel történt. Az üzemtervezettség és ezen

1. táblázat

Erdőgazdasági területek 1974 végén

Rendeltetés	EG	ÁG	EÁ	Tsz	EE	ÖE
Termelési						
1000 ha	831,4	55,5	47,6	358,2	10,9	1303,6
%	81	86	43	88	84	81
Környezetvédelmi						
1000 ha	100,4	7,4	38,5	36,6	1,1	184,0
%	10	11	35	9	9	11
Szoc. és üdülési						
1000 ha	25,2	0,4	3,2	1,4	0,4	30,6
%	2	1	3	1	3	2
Egyéb						
1000 ha	70,4	1,2	20,5	9,5	0,5	102,1
%	7	2	19	2	4	6
Erdőterület összesen						
1000 ha	1027,4	64,5	109,8	405,7	12,9	1620,3
%	63,4	4,0	6,8	25,0	0,8	100
Fásítás, 1000 ha	—	2,3	7,6	25,7	0,9	36,5

belül az érvényes üzemtervek magas aránya biztosítja a termelési feladatok rendszeres tervezését, tervszerű végrehajtását és értékelését.

Összes fakitermelés

A IV. ötéves terv összes fakitermelésének évenkénti teljesítését, illetve az 1975. évi előzetes terveket a 2. táblázaton mutatjuk be. Az összes fakitermelés a tervidőszak első három évének nagyobb arányú növekedése után 1974-ben megtorpant. Az 1975. évi előtervek újra mintegy 2% növekedést irányoznak elő. Az előterveket — a korábbi évek tapasztalatai szerint — általában túlteljesítik, így várható a IV. ötéves terv folyamán az összes fakitermelés több mint 26%-os növekedése (3. táblázat).

A kitermelt összes föld feletti fatömegből 1974-ben 1,5 millió m³ volt az apadék. Ez a bruttó fatömeg 22,8%-a. Az apadékként számba vett mennyiségből 664 ezer m³ a rendkívüli apadék, ami a kitermelt összes bruttó fatömeg 10%-a (1973-ban 8,9, 1972-ben 7,2%). A kitermelt véghasználati fatömegnek 6%-a, a gyéritéseknek 12%-a, a tisztításoknak pedig 45%-a volt rendkívüli apadék. A rendkívüli apadékból a vastagfa 136 ezer m³ volt (1973-ban 92 ezer m³). Az apadék — a számba vett nettó fatömeg aránya az összes kitermelt bruttó fatömeghez — az elmúlt három évben a 4. táblázat szerint változott. Az

Az összes fakitermelés alakulása 1971—1975. években
(bruttó 1000 m³)

2. táblázat

	1971		1972		1973		1974		1975		1971—75		Összes növekedés, % 1970
	1971	1970	1972	1971	1973	1972	1974	1973	1975	1974	1971—75 átlaga		
EG	4574	105	4683	102	4778	102	4798	100	4801	100	23 636	1,6	109
ÁG	130	134	139	107	147	101	151	103	165	109	732	13,8	169
EÁE	415	112	425	102	400	84	404	101	401	99	2 045	5,7	72
Tsz	1211	115	1226	101	1267	103	1248	99	1384	111	6 336	4,0	119
EE	44	88	44	100	43	100	38	87	36	95	205	3,6	82
Összes:	6374	107	6517	102	6635	102	6639	100	6787	102	32 954	5,2	126

3. táblázat

Az 1974. évi összes fakitermelés
(bruttó 1000 m³)

	Üzemtervi előírás	Teljesítés	%	Eltérés
EG	5072	4798	95	—274
ÁG	177	151	85	—26
EÁE	462	404	87	—58
Tsz	1478	1248	84	—230
EE	50	38	76	—12
	7239	6639	92	—600

4. táblázat

A kitermelt nettó fatömeg százaléka

	1972	1973	1974
EG	81,1	78,7	77,8
Tsz	83,2	83,3	81,2
Összes	81,6	79,8	77,2

egyre növekvő apadék csökkentése érdekében a MÉM 1975-re már adott ki közgazdasági ösztönző intézkedést. Átfogó műszaki és közgazdasági intézkedések előkészítése folyamatban van.

Véghasználati fakitermelés

A IV. ötéves tervben a véghasználati fakitermelések évenkénti teljesítését és az 1975. évi terveket az 5. táblázaton mutatjuk be. Mint látható, a véghasználati lehetőség kihasználása fokozatosan csökken. 1972 óta a kitermelés növekedése stagnál, illetve 1974-ben minden szektorban csökkent. 1975-re bizonyos mértékű növekedéssel számolunk, de így is a tervidőszak alatt 12⁰/₀ körüli, mintegy 3 millió b. m³ fakitermelése marad el. A jövőben törekedni kell, hogy a piaci és gazdasági tényezők figyelembevételével — mind jobban meg tudjuk közelíteni a kitermelési lehetőségeket.

A hektáronként kitermelt véghasználati fatömeg 7,5⁰/₀-kal több az üzemtervi lehetőségnél (212/228 m³/ha). Mivel az elmaradt kitermelések — közgazdasági megfontolásból — inkább gyengébb faállományok, a kitermelések termőhelyi minőségaránya azonos az üzemtervi előírással.

Ugyancsak kielégítő a véghasználatok fafaj, illetve fafajcsoportonkénti megoszlása. Az üzemtervi lehetőségek összességében 88⁰/₀-os kihasználása mellett bükkből és a nyárákból 96⁰/₀, cserből 94⁰/₀, a tölgyekből 89⁰/₀, a fenyőfélékből 36⁰/₀ és végül az akácból 85⁰/₀ a kitermelés aránya.

Nem ilyen kedvező a kép ha az egyes fafajok, fafajcsoportok kitermelésének

5. táblázat

A véghasználati fakitermelések alakulása az 1971—1975. években
(bruttó 1000 m³)

	1971		1972		1973		1974		1975		1971—75		Összes növekedés, %
	1971	1970	1972	1971	1973	1972	1974	1973	1975	1974	1971—75	1971—75 átlaga	
EG	3070	106	3229	105	3241	100	3224	100	3276	102	16 040	2,1	110
ÁG	81	172	81	100	86	106	74	86	101	136	423	16,2	181
EÁE	325	153	299	12	294	98	277	94	283	102	1 478	7,8	139
Tsz	836	126	828	99	817	97	813	99	908	112	4 202	5,2	126
EE	26	289	25	96	23	92	18	78	13	72	105	26,6	233
Összes:	4338	113	4462	103	4461	100	4406	99	4581	104	22 248	3,2	116
Üzemtervi lehetőség kihasználása, %	4716	108	4970	105	5139	103	5262	102	5183	98	25 270	3,0	115
Lehetőség kihasználása, %	92		90		87		84		88		88		

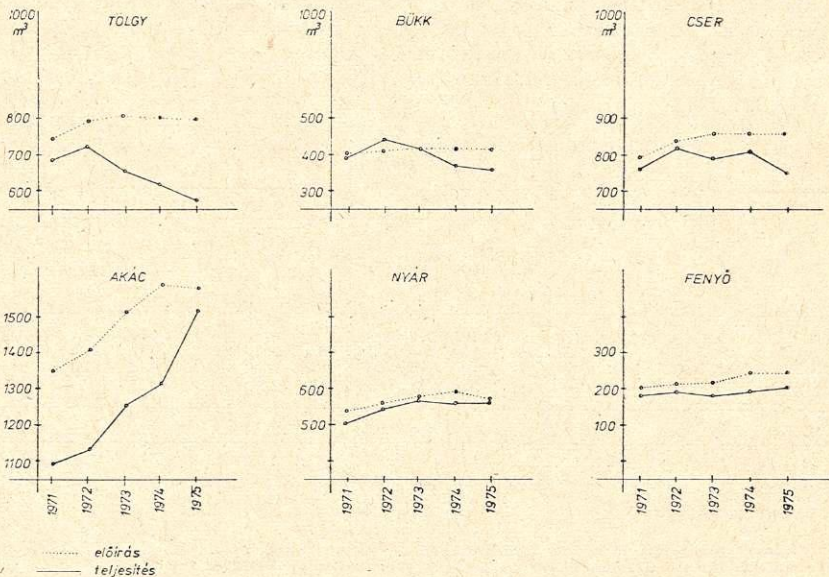
(EG=MÉM irányítása alatt álló erdőgazdaságok, ÁG=Állami Gazdaságok, EÁE=egyéb állami erdők, OVH, KPM, MN stb. Tsz=Termelőszövetkezetek és szakcsoportok, EE=egyéb erdők.)

Az 1974. évi véghasznalatok teljesítése

	Üzem- tervi elő- írás	Teljesítés		Eltérés	Terv./tény
		1000 m ³	%	1000 m ³	m ³ /ha
EG	3702	3224	87	-478	245/263
ÁG	120	74	62	-46	132/140
EÁE	351	277	79	-74	285/319
TSz	1062	813	77	-249	163/165
EE	27	18	67	-9	241/278
	5262	4406	84	-856	216/231

éves változását vizsgáljuk. A tölgy, bükk és cser fafajoknál az üzemtervi lehetőségek a IV. ötéves tervben nagyjából változatlanok. A kitermelések 1972-ben közelítették meg legjobban a lehetőségeket (bükk esetében túl is lépték), azóta állandóan csökken és az 1975. évi előtervek szerint ezekből a fafajokból az egész tervidőszakban a legalacsonyabb lesz a kitermelés mennyisége és aránya. Az 1975. évi akác kitermelés több mint 400 ezer m³-rel haladja meg az 1971. évi kitermelést és így 96⁰/₀-ban tervezik kihasználni az üzemtervi lehetőségeket. A nyár és a fenyő kitermelések nem jelentősen, de egyenletesen növekedtek.

Az 1974. évi véghasznalatok során összesen 856 ezer m³ megtakarítás történt. Ebből a megtakarításból 276 ezer m³ az akác, 187 ezer m³ a tölgy, 79 ezer a gyertyán, 55 ezer m³ a cser, 52 ezer m³ a bükk, 50 ezer m³ a fenyő és 35 ezer m³ a nyár.

Nevelővágások

A nevelővágásokból kitermelt fatömeg mintegy 13⁰/₀-kal meghaladja az üzemi előírásokat, annak ellenére, hogy a nevelővágások területi teljesítése 92⁰/₀ körüli. A véghasználat és a nevelővágások fatömeg aránya 67—33⁰/₀, igazolja a nevelővágások megfelelő arányát.

A távlati tervek készítése során 1973-ban felülvizsgáltuk gazdaságossági szempontból az üzemek gyérintési előírásait és az V. ötéves tervre átlagosan évi 103 ezer ha nevelővágást írtunk elő.

7. táblázat

Nevelővágások a IV. ötéves terv időszakában

	Növedékköszövény gyér.			Fiatalkori gyér.			Nevelővágások fatömegaránya, %
	üzemtervi előírás	teljesítés		üzemtervi előírás	teljesítés		
		1000 ha	%		1000 ha	%	
1971	36,9	28,7	78	65,4	69,7	107	32
1972	35,8	27,0	75	74,7	69,1	93	32
1973	29,2	25,5	87	72,3	68,7	95	33
1974	27,9	21,4	77	71,3	67,3	94	34
1975	28,3	25,8	91	70,8	68,5	97	33
Össz.	158,1	128,4	81	354,5	343,3	97	33

8. táblázat

A nevelővágások 1974. évi teljesítése

	Növ. fokozó gyérintés				Törzskiv. gyér. + tisztítás			
	előírás	teljesítés	%	m ³ /ha üt./tény	előírás	teljesítés	%	m ³ /ha üt./tény
				m ³				1000 ha
EG	17,7	12,9	73	38/57	46,5	46,2	99	15/19
AG	0,7	0,5	71	18/24	3,5	3,6	103	12/17
EAE	1,7	1,5	88	38/60	3,1	2,7	87	15/16
Tsz	7,4	6,2	84	25/34	17,6	14,3	81	13/16
EE	0,4	0,3	75	27/32	0,6	0,5	83	16/19
Összes	27,9	21,4	77	34/48	71,3	67,3	94	14/18

A nevelővágások végrehajtása szakszerűen történik, a fiatalkori nevelővágások ösztönző rendszere kedvező. Csak elvétve és egyre csökkenő mennyiségben tesznek az erdőfelügyelőségek észrevételt szakszerűtlenül végrehajtott, vagy el nem végzett tisztítási, törzskiválasztó gyérintési munkákkal kapcsolatban. A növedékköszövény gyérintések megítélésében gyakori az ellentét a gazdálkodó szervezetekkel a gyérintések szükségességének és a belenyúlás mértékének megállapításában.

Erdőfelújítás

Az elmúlt négy év erdőfelújítási tevékenysége nem hozott megoldást az erdőfelújítási hátralekoks felszámolására, az átfutási idő, a ráfordítások csökkentésére. A 9. táblázat mutatja, a befejezett erdőültetés és a keletkezett kötele-

Az 1971—1974. évek főbb erdőfelújítási adatai

9. táblázat

	EG	ÁG	Tsz	Egyéb EÁE+ EE	Össze- sen
Évi belépő kötelezettség, 1000 ha	12,1	0,4	4,3	1,0	17,8
Kötelezettség alá vont, 1000 ha ...	74,8	2,0	22,6	6,0	105,4
Eredményesen erdősült					
1000 ha	45,7	0,9	12,0	3,1	61,7
%	61	45	55	52	59
Fennálló kötelezettség, 1000 ha ...	29,1	1,1	10,6	2,9	43,7
Befejezett, 1000 ha	8,7	0,1	2,3	0,7	11,8
Kényszer befejezett, 1000 ha	0,3	—	0,1	—	0,4
Teljesített					
tm. mag, 1000 ha	1,4	—	0,3	0,1	1,8
tm. sarj, 1000 ha	0,8	—	1,1	—	1,9
mesterséges, 1000 ha	7,5	0,3	2,3	0,3	10,4
I. kiv. összesen, 1000 ha	9,7	0,3	3,7	0,4	14,1
pótlás, 1000 ha	5,2	0,1	1,5	0,6	7,4
átfutási idő, év	8,3	14,8	9,4	8,6	8,7
munkaráfordítás, ha	1,6	3,5	2,1	1,4	1,8
Befejezett és új kötelezettség viszonya, %	74	25	56	70	69
Befejezett és I. kivitel viszonya, %	93	33	65	175	87

zettség viszonya a négy év átlagában 69%, ami arra utal, hogy minden évben 5600 ha-ral növekedett az üres és a folyamatban levő erdősítések területe.

Az évi első kivitelek sem érik el a keletkezett átlagos kötelezettséget és ennek következménye, hogy az üres vágásterületek tovább növekedtek (10. táblázat). Az állami erdőgazdaságok üres vágásterület csökkenésén kívül a hátralek mindenütt növekedett. Különösen kirívó a hátralek nagysága és növekedése a termelészövetkezeti erdőkben, ahol az összes folyamatban levő felújítási kötelezettség mintegy 16%-a üres, illetve elhúzódó és itt jelentkezik az üres vágásterületek több mint 50%-a. A negyedik évben sem erdősített terület kizá-

10. táblázat

Az erdősítési hátralek alakulása

	EG	ÁG	Tsz	EÁE+EE	Összes	
Második évben sem erdősített, 1000 ha	1972	2,8	0,4	2,5	0,4	6,1
	1973	0,8	0,3	1,5	0,1	2,7
	1974	1,1	0,3	1,2	0,1	2,7
Negyedik évben sem erdősített, 1000 ha	1972	1,1	0,2	1,2	0,3	2,8
	1973	0,9	0,2	1,7	0,4	3,1
	1974	0,9	0,2	1,8	0,3	3,2
Befejeződés elhúzódása TRV után, 8 éven túl, 1000 ha	1972	2,1	—	0,3	0,2	2,6
	1973	2,4	0,1	0,4	0,1	3,0
	1974	2,4	0,1	0,6	0,1	3,2
Befejeződés elhúzódása FV után 6 éven túl, 1000 ha	1972	1,0	—	0,2	0,1	1,3
	1973	1,1	—	0,1	0,2	1,4
	1974	1,2	—	0,2	0,2	1,6

Magról való felújítások fajösszetétele (ha-ban és %)

	Összes			Össz.-ből EG			Össz.-ből Tsz		
	1 é.	F	B	1 é.	F	B	1 é.	F	B
KsT	1062 14,6	6 510 10,4	747 7,6	727 14,0	5 231 11,0	638 8,2	250 15,3	987 8,7	80 5,2
KtT	294 4,1	14 402 23,0	2637 26,9	221 4,3	11 587 24,3	2094 27,1	56 3,4	1 966 17,4	346 22,7
Cs	99 1,4	4 649 7,5	720 7,3	78 1,5	3 323 7,0	479 6,2	17 1,0	587 5,2	71 4,6
B	65 0,9	4 637 7,5	518 5,3	53 1,0	4 035 8,4	425 5,5	12 0,7	403 3,5	65 4,2
A	590 8,1	2 834 4,5	735 7,5	450 8,7	1 950 4,1	528 6,8	122 7,4	797 7,0	181 11,9
e. kem.	54 0,7	499 0,8	75 0,8	42 0,8	370 0,7	53 0,7	10 0,6	82 0,7	19 1,2
nNy	883 12,3	5 404 8,6	1218 12,4	474 9,1	3 260 6,8	896 11,6	332 20,3	1 879 16,6	307 20,1
hNy	210 2,9	781 1,2	66 0,7	166 3,2	706 1,5	62 0,8	1 —	33 0,3	4 0,3
e. lágý	312 4,3	1 607 2,6	333 3,4	138 2,7	821 1,7	198 2,6	88 5,4	485 4,3	97 6,4
EF	2768 38,1	15 552 24,9	1958 19,9	2093 40,4	11 546 24,2	1632 21,1	621 37,8	3 496 31,0	285 18,7
FF	416 5,7	2 836 4,5	408 4,1	354 6,8	2 446 5,1	371 4,8	45 2,7	322 2,8	27 1,8
egyéb F	503 6,9	2 797 4,5	402 4,1	385 7,5	2 476 5,2	354 4,6	87 5,4	288 2,5	44 2,9
Össz.	7256 100,0	62 508 100,0	9817 100,0	5181 100,0	47 651 100,0	7730 100,0	1641 100,0	11 325 100,0	1526 100,0

	KsT	KtT	Cs	B
Csometeigény alapján számított terület				
1000 ha	4,63	3,86	0,75	0,45
%	10	8	2	1
Termelt csemete alapján erdősíthető terület				
1000 ha	5,53	1,93	0,64	0,21
%	13	5	2	1

rólág a termelészövetkezeti erdőkben növekedett. Az erdőfelújítási hátralékok felszámolására határozott hatósági intézkedéseket kell hozni, mert az 1972-ben felelősségrevonási lehetőség nélkül kiadott intézkedések eredményt nem hoztak.

Az 1974. évi erdőfelújítási munkák főbb mutatói nem térnek el jelentősen a négy év átlagától, így az ott megállapítottak az 1974. évi munkákra is vonatkoznak. Részletesebben vizsgáltuk viszont az 1974. évi mageredetű felújítások fajajösszetételét. A 11. táblázat bemutatja az 1 éves (1 é), az összes folyamatban levő (F) és a befejezett (B) erdőfelújítások fajajösszetételét területben és százalékban. (Csak az EG., Tsz és összesen adatokat közöljük.)

A táblázat 1 éves sora szemlélteti, hogy a múlt évek tölgy-makktermés hiánya mennyire előtérbe helyezte a fenyőfelhasználást. A *mageredetű erdősítések fenyő aránya 50,7%*! Az *erdőgazdaságoknál ez 54,7%*. A folyamatban levő erdősítések sora már kedvezőbb képet ad. A tölgy-bükk 41%-os aránnyal szemben a fenyő csak 34%. A befejezett erdősítésekben a tölgy-bükk 42%, a fenyő 28%. Az erdőgazdaságoknál erősebb a fenyvesítési törekvés (bef. 30,5%); a termelészövetkezetekben 23,4%. A nemesnyár országos 10—12%-os aránya a felújításokban megfelel a távlati célkitűzéseknek.

Itt térek ki az 1974. évi csemetetermelés kérdésére. Az állami erdőrendező-ségek 1974 őszén begyűjtötték az 1974/75. évi ültetési idény várható csemete szükségletét és a termelés várható adatait. A csemeteszámokból ha-ra visszaszámolva következtetni tudunk a folyó ültetési idény összes erdősítésének (felújítás + telepítés; I. kiv. + pótlás) fajajösszetételére. A 12. táblázatból látható, hogy a termelt csemetékben a kocsánytalan tölgy és bükk aránya lényegesen elmarad a fajajpolitikai célkitűzésektől. Ennek részben az az oka, hogy a két faj teszi ki természetes újlataink jelentős hányadát, de a csemetehiány oka a hiányzó magtermés is. A csemeteigény 1974 őszén — ismerve már a tölgy-

13. táblázat
A főbb fajok aránya az erdőtelepítések első kivételében

	Végzett első kivétel, ha	Első kivételből				
		T	A	el.	nNy	F
		%				
EG	1 910	8	3	13	4	72
ÁG	1 562	5	6	9	62	18
Tsz	7 808	5	4	9	36	46
Egyéb	993	17	4	42	12	25
Összes	12 273	7	4	12	32	45

esemeteigény és fedezet

A	ek	nNy	hNy	e. l.	Ef	FF	EF	Össz.
2,65 6	1,08 2	12,27 26	— —	2,58 5	12,85 27	4,75 10	1,40 3	47,09
1,62 4	1,26 3	10,29 25	—	1,61 4	10,87 26	4,91 12	2,20 5	41,07

hiányt — nem követhette a távlati célkitűzéseket és ebben az évben is mintegy 40—45% fenyő erdősitéssel kell számolnunk.

Erdőtelepítés

Az 1974-ben végzett erdőtelepítés elsőkvitelű területe 12 273 ha, ez a 303 ha erdőfelújítást pótló telepítés területét is magába foglalja. Az elsőkvitelből 178 ha a fásítás jellegű fásor, facsoport és 2411 ha a cellulóz-nyár telepítés.

A naptári évre rendelkezésre állt 410 millió Ft erdőtelepítési célcsoportos állami beruházási keret, és ez gyakorlatilag teljes egészében felhasználásra került. Ebből az erdőtelepítési és az ezekhez kapcsolódó munkákra 377 millió Ft, az erdők közjóléti szerepét növelő műszaki létesítményekre és turisztikai fel-tárásokra 33 millió Ft került felhasználásra.

Az erdőtelepítő szervek az elsőkviteli feladataikat túlteljesítették (103%), a mezőgazdasági cellulóznyárfatelepítésben azonban az elsőkvitel a tervezett alatt maradt (70%). Ennek oka, hogy a telepítésre átadott területek az ültet-vényszerű nemesnyár termőhelyi igényeit nem elégítik ki. A telepítési elő-irányzatok túlteljesítéséhez hozzájárul a telepítési igényekben tapasztalható egyre fokozódó türelmetlenség.

A végrehajtott telepítések eredményessége 53%, ami az átlagosnál kedvezőtlenebb időjárásnak is tulajdonítható, de befolyásolja a telepítések eredményét a gyenge minőségű, sokszor nem kiültethető méretű csemete használata, a későn végzett talajelőkészítés és ültetés, az elhanyagolt ápolás. Sok nehézség-et okozott a keretközlés késedelmessége, s ez kihatott a telepítések eredményességére is.

Az elegyetlen fenyő célállományok térhódítása az erdőtelepítésekben is általános. Ennek oka az ,hogy a termőhelyvizsgálatok során a biztonságra való törekvés következményeként alábecsülik a termőhelyet, ezért célállományul fenyőt választanak. Az elszámoló egységárak és a fenyőcsemete termelésben elért előrehaladás is a fenyőtelepítések arányának túlzott növekedését eredményezi. A telepítések értékét nagymértékben növelné a lombfajokkal történő elegyítés, ez a szükségessé váló pótlások során is végrehajtható.

Az 1974. évi és a IV. ötéves terv teljesítésének eddigi ismeretéből következően az erdőgazdálkodás termelési és újratermelési tevékenységében a IV. ötéves terv célkitűzéseinek megvalósítása érdekében a következő feladatokat kell megoldani:

— fokozni kell a véghasználati fakitermeléseket, törekedni kell az üzemtervi lehetőségek, mind teljesebb, gazdaságos kihasználására a fafaj, fafajcsoportok arányainak figyelembevételével;

- fent kell tartani a nevelővágások jelenlegi szintjét;
- meg kell tenni a szükséges műszaki és közgazdasági intézkedéseket a rendkívüli apadék csökkentése érdekében;
- törekedni kell az erdőfelújítások terén mutatkozó elmaradások gyors és hatékony felszámolására;
- biztosítani kell a csemetellátás egyenletességét, a lomb fafajú csemetetermelés fejlesztését;
- az erdőtelepítések eredményességét — a szakmai követelmények szigorításával, a fafajpolitikai célkitűzések szem előtt tartásával — fokozni kell.

Гацпар-Хантос Г.: О РАБОТАХ ЛЕСОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ОРГАНОВ ПО ПРОИЗВОДСТВУ, ВЫПОЛНЕННЫХ В 1974 Г.

Отдел лесохозяйства Министерства сельского хозяйства и пищевой промышленности ежегодно проводит оценку работы органов лесного хозяйства. В конце 1974 г. 95% лесной площади страны были снабжены оргхозпланом. Предусмотренное планом количество заготовляемой древесины лесхозами выполнено на 92%. В убыль ушло 22,8% валовой массы древесины. Полученная при рубках ухода за лесом масса древесины составляла 33% валовой массы и это количество подходящим образом распределяется между молодыми и более старыми древостоями. Лесовозобновление составляет только 69% от обязательства. Работу задерживает между прочим недостаток саженцев, а этот недостаток особенно значительный в отношении дуба и бука. Перевыполнено лесхозами przepisанное планом задание по лесоразведению (103%), но эффективность при этом составляет только 58%. В будущем предстоит повышение заготовки леса, сокращение убыли, повышение выращивания саженцев, особенно лиственных пород и срочная ликвидация отсталости в области лесоразведения.

Gáspár-Hantos, G.: THE PRODUCTION AND REPRODUCTION OF FORESTRY ORGANIZATIONS

The Department of Forest Management of the Ministry annually evaluates the work of the forestry organizations. 95 percent of Hungary's forest lands was covered by management plans by the end of 1974. 92 percent of the organizations completed the prescribed fellings. 22.8 percent of the gross timber volume went to diminution. The wood volume derived from partial cuttings was 33 percent of that of the whole. The reforestation has been only 69 percent of the required. The work has been hindered by the lack of seedlings especially in the case of oaks and beech. The plan of afforestation has been surpassed (103%), but only with 58 percent of efficiency. The amount of felling has to be increased with decreasing diminution, and the seedling production has also to be increased especially in the case of broad-leaved tree species.

Energiellátás és erdőgazdálkodás (F. Fischer: Energieversorgung und Waldwirtschaft, Schweizerische Zeitschrift für Forstwirtschaft 1974. 292—310. o.) Ez a gondolat foglalkoztatja nyugaton erőteljesen a szakembereket és tereli a jóléti hatásokról újra az anyagi termelésre a figyelmet. A fa kétségtelenül a legélszerűbben előállítható nyersanyag és egyben energiahordozó, csak az a kérdés, hogy milyen mértékben és miként?

Svájc össz energiaszükséglete kerekén 16 millió tonna nyersolajának felel meg. Ennek fele szükséges meleg előállítására, tehát fűtésre. Az országnak erdőművelésileg indokolható évi fakitermelése 5,4 millió m³, aminek energiaegyenértéke 1,2 millió tonna nyersolaj, a fűtőanyagszükségletnek 15¹/₁₀-a. Ha az ország egész fakészletét el kellene tüzelni, az 6—7 évre lenne mindössze elegendő. A fa tehát mint energiahordozó igen szerény szerepet játszhat csupán. Ennél lényegesen nagyobb hatású lehet az energiatakarékosságban. Így például az építkezésben a ma általános alkalmazott téglabeton előállítására, mozgására felhasznált energiának mintegy kétharmada takarítható meg tisztán faanyag felhasználásával. Jelentős energiamentiség takarítható meg kellő hőszigeteléssel is. Kiszámították, hogy ha az országban minden házat három centiméter vastag faburkolattal látnának el, évi 1,3 millió tonna nyersolajnak megfelelő fűtőenergia volna megtakarítható.

Köztudatba kell ezért hozni, hogy a környezetvédelmi jelentősége mellett az erdő és a fa az energiagazdálkodásban is jelentős szerepet kell, hogy kapjon. Újra fel kell fedezni a fát mint legősibb, de egyben legmodernebb építőanyagot. Minden eszközzel támogatni kell az erdőgazdaságot, hogy nyersanyagtermelő feladatának minél teljesebb mértékben meg tudjon felelni. Minden törvényes eszközzel ki kell kényszeríteni az elviselhetetlen mértékben elszaporodott csülkösvad állományának ésszerű csökkentését. Fokozni kell a mérnök- és építészképzésben a figyelemnek a faanyagra való terelését és fel kell oldani az értelmetlenné vált tűzrendészeti előírásokat.

(Ref.: Jérôme R.)